

1 - Moje pravice med preiskavo

A. Sem tuj/-a državljan/-ka. Ali to vpliva na preiskavo?

Kazenski ukrepi se lahko uvedejo proti vsakomur, ki stori kaznivo dejanje in je pod pristojnostjo malteških organov. Postopki med preiskavo so enaki za državljane Malte in tuje državljane. Ne glede na to so osebam, ki niso državljani ali prebivalci Malte, z zakonom zagotovljene nekatere pravice, v glavnem pravica do tolmača, kadar osumljenec ne razume in govori malteškega jezika, ter pravica do komunikacije s konzularnimi organi med odvzemom prostosti.

B. Katere so faze preiskave?

i. Zbiranje dokazov/Pooblastila preiskovalcev

Kazenski ukrepi se sprožijo, ko policija prejme poročilo, obvestilo ali pritožbo. Ko je policija tako obveščena, uvede preiskavo z zbiranjem dokazov, da bi ugotovila, ali je bilo kaznivo dejanje storjeno in kdo je za storitev navedenega kaznivega dejanja odgovoren.

V ta namen ima policija po zakonu vsa pooblastila, da od oseb, ki bi lahko imele kakršne koli informacije v zvezi s preiskovanim kaznivim dejanjem, zahteva, da take informacije predložijo. Sem spadata zbiranje materialnih dokazov in izpovedbe prič.

ii. Policijsko pridržanje

Ko je ugotovljeno, da obstaja utemeljen sum storitve kaznivega dejanja, lahko policija zaprosi mirovnega sodnika, da izda nalog za prijetje osumljenca. V nekaterih okoliščinah lahko policija odvzame prostost osebi za namene preiskave, ne da bi zaprosila za nalog, ki ga izda sodnik.

Osumljenec je takoj po prijetju obveščen o svojih pravicah v jeziku, ki ga razume, vključno z razlogi za njegovo prijetje, pravico do molka in pravico do posvetovanja z odvetnikom po lastni izbiri. Prejme tudi izvod dopisa, v katerem so pravice navedene.

V tej fazi lahko policija preiskuje pridržano osebo, da bi našla kakršne koli dokaze, povezane s kaznivim dejanjem, ali če obstaja sum, da lahko oseba predstavlja nevarnost sebi ali drugim, ali ima lahko v posesti nekaj, kar bi lahko uporabila za pobeg iz pripora.

Policija lahko odvzame tudi biološke vzorce in prstne odtise. Vzorec DNK se lahko odvzame in dokumentira z ustreznim soglasjem. Če oseba zavrne odvzem prstnih odtisov, jo lahko k temu obveže nalog, ki ga izda sodnik. Vendar pa dokumentiranje vzorca DNK ne more biti obvezno.

iii. Zaslišanje

Osumljenca lahko v zvezi s preiskovanim kaznivim dejanjem zasliši policija. Pri tem lahko zastavlja vprašanja, ki lahko kakor koli pomagajo pri zbiranju informacij, ki lahko služijo kot dokaz, bodisi v škodo ali korist osumljencu. Osumljenec lahko med zaslišanjem zaprosi za prisotnost odvetnika po lastni izbiri.

iv. Pripor

V skladu z Zakonodajo Malte oseba ne more biti v priporu dlje, kot je to nujno potrebno, v nobenem primeru pa ne dlje kot 48 ur. V tem obdobju bi policija morala določiti, ali namerava prijetega osumljenca takoj privedi pred sodišče ali ga bo izpustila, ker utemeljen sum ne obstaja več, da bo lahko nadalje preiskovala zadevo, preden jo bo predala sodišču.

C. Kakšne so moje pravice med preiskavo?

i. Ali imam pravico do tolmača ali prevajalca?

Če ne govorite ali razumete jezika policije ali drugih pristojnih organov, imate pravico do brezplačne pomoči tolmača.

Tolmač vam lahko pomaga pri pogovoru z vašim odvetnikom in mora ohraniti vsebino tega pogovora kot zaupno.

Pravico imate do prevoda vsaj bistvenih delov ključnih listin, vključno z vsako odredbo sodnika ali mirovnega sodnika o vašem prijetju ali pridržanju, obtožnim predlogom, obtožnico ali sodbo. V določenih primerih se vam lahko priskrbi ustni prevod ali povzetek.

ii. Kakšne so moje pravice do obveščeniosti in dostopa do spisa?

Ob prijetju in pridržanju imate vi ali vaš odvetnik pravico dostopa do ključnih dokumentov, ki jih potrebujete za pritožbo zoper prijetje ali pridržanje.

Če se zadeva obravnava pred sodiščem, imate vi ali vaš odvetnik pravico dostopa do dokaznega gradiva, ki vam je v prid ali v breme.

iii. Kakšne so moje pravice v zvezi z dostopom do odvetnika in do obveščeniosti tretje osebe o mojem položaju?

Ko ste v pridržanju, imate pravico do dostopa do odvetnika. Ta pravica začne veljati v trenutku vašega pridržanja in pred vašim zaslišanjem.

Imate pravico do prejema seznama odvetnikov in seznama pravnih zastopnikov, med katerimi si lahko izberete svojega zagovornika, ali pa se odločite za odvetnika, ki izvaja storitve brezplačne pravne pomoči. V zadnjem primeru je pravna pomoč brezplačna.

Policija ne sme predlagati imena odvetnika, za katerega se lahko odločite med prijetjem ali pridržanjem.

Vi in vaš odvetnik morata biti najpozneje eno uro pred začetkom zaslišanja obveščena o domnevnem kaznivem dejanju, ki je predmet zaslišanja. To informacijo bi morali prejeti najpozneje eno uro pred začetkom zaslišanja.

Ko ste v pridržanju, imate pravico, da se srečate in komunicirate s svojim odvetnikom na samem, tudi pred zaslišanjem s strani policije.

Imate pravico, da je vaš odvetnik prisoten ob vas in dejavno sodeluje pri vašem zaslišanju.

Celotno zaslišanje, tj. vsi podani odgovori in postopki, povezani z zaslišanjem osumljenca ali obtoženca, se med zaslišanjem snema, če to omogoči uslužbenec, ki opravi zaslišanje. Po končanem zaslišanju imate pravico do izvoda posnetka.

Imate pravico, da se vaš odvetnik udeleži katerega koli od naslednjih dogodkov preiskave ali zbiranja dokazov:

1. postopka za prepoznavanje osumljenca;
2. soočenj;
3. rekonstrukcij kaznivega dejanja.

Pri uresničevanju vaše pravice do dostopa do odvetnika je treba spoštovati zaupnost komunikacije z odvetnikom.

Ob vašem prijetju bi morali biti seznanjeni s pravico, da o odvzemu prostosti obvestite vsaj eno osebo, na primer sorodnika, učitelja ali katero koli drugo osebo po vaši izbiri.

V nekaterih primerih, ki jih določa zakon, se lahko vaša pravica do obveščanja druge osebe o vašem pridržanju začasno omeji.

V takih primerih vas bo policija ustrezno obvestila.

Če ste tujec, lahko obvestite policijo, če želite, da se o vašem pridržanju obvesti konzularni organ ali veleposlaništvo.

Policijo lahko tudi obvestite, da želite stopiti v stik z uslužbencem vašega konzularnega organa ali veleposlaništva.

iv. Ali sem upravičen/-a do brezplačne pravne pomoči?

Policija vas bo vprašala, pomoč katerega odvetnika ali pravnega zastopnika želite. Prav tako vas bo vprašala, ali želite pomoč odvetnika, ki izvaja storitve brezplačne pravne pomoči. Če se odločite za pomoč odvetnika, ki izvaja storitve brezplačne pravne pomoči, bo pomoč za vas brezplačna.

Med priporom je pravno svetovanje omejeno na eno uro pred zaslišanjem. Posvetujete se lahko tudi po telefonu.

v. Kaj morate vedeti:

a. Domneva nedolžnosti

Ne glede na preventivne ukrepe, ki se lahko sprejmejo v interesu izvajanja sodne oblasti, se domneva, da je vsaka oseba nedolžna, dokler sodišče, ki obravnava zadevo, ne izda pravnomočne sodbe, s katero odloči, ali je oseba storila kaznivo dejanje ali ne.

b. Pravica do molka in pravica posameznika, da ne izpove zoper sebe

Med zaslišanjem s strani policije ali pristojnih organov imate pravico do molka in pravico, da ne izpoveste zoper sebe.

Pri odločitvi glede tega vam lahko pomaga odvetnik.

c. Dokazno breme

Dokazno breme za ugotavljanje krivde osumljenca ali obtoženca nosi tožilstvo, razen v posebnih primerih, kadar zakonodaja zahteva, da mora določena dejstva dokazati osumljenec ali obtoženec.

Utemeljen dvom o krivdi lahko koristi osumljencu ali obtožencu, vključno v primeru, v katerem sodišče ocenjuje, ali naj bo obtoženec oproščen.

Osumljenec ali obtoženec lahko izpodbija dokaze zoper sebe. Če dokazi vključujejo priče, jih lahko navzkrižno zasliši ali pa pripelje svoje priče, ki izpodbijajo njihovo pričevanje.

Osumljenec ali obtoženec lahko v primeru dokumentarnih dokazil navzkrižno zasliši priče ali sodne izvedence, ki priskrbijo takšne dokumente, ali pripelje svoje priče, ki izpodbijajo dokaze. Vendar ne more pripraviti svojega izvedenskega poročila. Izvedensko poročilo je mogoče izpodbijati samo z navzkrižnim zaslišanjem sodnega izvedenca v zvezi z njegovimi ugotovitvami ali pristojnostjo.

Osumljenec ali obtoženec lahko tudi povabi priče in pripravi dokumentarna dokazila za podkrepitev svoje obrambe.

Če sojenje poteka na kazenskem sodišču, je po zakonu določen rok, v katerem mora obtoženec navesti priče in vse druge dokaze, ki jih namerava predložiti v svojo obrambo med sojenjem, ta rok pa začne teči s trenutkom, ko obtoženec prejme obtožni akt. V primeru sojenja na mirovnem sodišču takšne omejitve ni.

vi. Kateri konkretni zaščitni ukrepi veljajo za otroke?

Če je priča ali žrtev domnevnega kaznivega dejanja mladoletna oseba, policija in sodišča praviloma ne vabijo mladoletnih oseb na sodišče, vendar to ni vedno mogoče. Pri pričanjih mladoletnih oseb sodišča običajno uporabljajo videokonferenco. Če je mladoletna oseba žrtev, se mirovni sodnik ob pomoči otroškega psihologa pogovori z njo v prostoru, predvidenem za ta namen, ki je lahko v stavbi sodišča, in sicer prek videokonference, tako da mladoletna oseba ni v istem prostoru kot obtoženec. Sodišča, zlasti sodišče za mladoletnike, imajo tudi pravno pooblastilo za dodelitev zagovornika otrok (poglavje 602, člen 25 in subsidiarna zakonodaja 12.20), ki zagovarja pravice mladoletnikov, bodisi žrtev bodisi obtožencev. To izhaja tudi iz poglavja 602 Zakonodaje Malte ter iz zakona o otrocih. Omenjeno poglavje predvideva tudi opremljeni prostor izven stavbe sodišča, imenovan „otroška hiša“, kjer se lahko mirovni sodnik in skupina usposobljenih strokovnjakov (t. i. izpraševalci otrok) pogovorijo z ranljivo mladoletno žrtvijo.

vii. Kateri konkretni zaščitni ukrepi veljajo za ranljive osumljene osebe?

Če se zdi nujno, da se zaradi duševnega in telesnega stanja osumljenca ali narave kaznivega dejanja prijeta oseba med preiskavo pridrži v policijskih prostorih za pridržanje, je ta pod stalnim nadzorom policista, ki 24 ur vse dni v tednu straži celico, v najboljšo korist za zdravje pridržane osebe. Kot za vse osumljence ali prijete osebe tudi v tem primeru velja, da je osebi, ki zaprosi za kakršno koli zdravniško pomoč, taka pomoč takoj zagotovljena, vključno s prevozom v ambulanto ali bolnišnico, odvisno od okoliščin. Če zdravnik po pregledu ranljive osumljene osebe določi, da ta ne sme biti pridržana v celici, je o tem takoj obveščen preiskovalni uradnik, ki sprejme ustrezne popravne ukrepe (npr. odobritev plačila varščine).

D. Kakšni so zakonski roki med preiskavo?

Zakonski roki med preiskavo so v prvi vrsti odvisni od narave kaznivega dejanja. Za vsako kaznivo dejanje je v skladu s kazenskim zakonikom predvidena določena kazen. Zastaralni rok v smislu člena 688 poglavja 9 Zakonodaje Malte na primer določa standardne parametre za zakonske roke, v katerih poteka preiskava kaznivega dejanja. Po izteku tega roka se uporabi zastaralni rok in preiskava določenega kaznivega dejanja s strani policije zastara. Treba je tudi omeniti, da v skladu s členom 692 poglavja 9 Zakonodaje Malte zastaralni rok ne začne teči, če v kateri koli kazenski zadevi identiteta domnevnega storilca ni znana ali če so pri delu preiskovalnega uradnika ugotovljene kakršne koli pomanjkljivosti. Primer tega bi lahko bil umor, kjer je žrtev, ni pa navedb, kdo bi lahko bil morilec.

E. Kakšni so postopki pred sojenjem, vključno z nadomestnimi rešitvami za pripor in možnostmi za premestitev v matično državo (evropski nalog za nadzor)?

Priprave, ki jih mora izvesti policija, preden se lahko začne obravnava zadeve na sodišču, vključujejo:

- vabilo pričam v zadevi;
- če je oseba pozvana z vabilom, mora tožilec zagotoviti, da je vabilo, ki vsebuje tudi obtožnico zoper obtoženca, vročeno v skladu z zakonom;
- če kaznivo dejanje ni neposredno povezano z uradom generalnega državnega tožilca, bi moral tožilec razpravljati o zadevi in sami obtožnici z navedenim uradom, zlasti kadar gre za zapleteno zadevo;
- če je oseba pozvana v okviru prijetja, mora tožilec obvestiti zagovornika obtoženca, obtoženec pa je v spremstvu policije priveden na sodišče.

Nadomestne rešitve za pripor vključujejo primere, kadar je oseba pozvana z vabilom ali kadar je osebi odobreno plačilo varščine za čas, dokler preiskovalni uradnik ne zaključi preiskave, in je oseba nato pozvana v okviru prijetja ali z vabilom.

Med možnostmi premestitve v državo izvora spadajo *ad hoc* postopki, ki so v pristojnosti generalnega državnega tožilca. Ti postopki se uporabijo samo v posebnih primerih, npr. v primeru prošnje za izročitev ali prošnje obsojenca, ki prestaja zaporno kazen, naslovljene na pristojne lokalne organe in organe njegove države prebivanja, da bi nadaljeval prestajanje kazni v domači državi.

■ Zadnja posodobitev: 11/08/2025

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.